

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 363/2018-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Mikul'akom, Františkánska 5, Košice, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Krajskej prokuratúry v Košiciach vo veci jeho trestného oznámenia zo 6. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom

Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) a Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci jeho trestného oznámenia zo 6. novembra 2014.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ podal dňa 06.11.2014 podľa § 196 ods. 1 Trestného poriadku trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona na [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorí ho bezdôvodne legitimovali a obmedzovali na osobnej slobode.

Trestné oznámenie bolo podané na Generálnu prokuratúru SR, ktorá uvedené podanie odstúpila Okresnému súdu Michalovce, pod sp.zn. IV/1GPt922/1000-9 z dôvodu príslušnosti s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 2 Tr. poriadku, keďže bolo svojvoľne vyhodnotené za súčasť obhajoby sťažovateľa v jeho trestnej veci.

Prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal sťažovateľ na Okresnú prokuratúru Michalovce, ako aj na Generálnu prokuratúru SR oznámenie o porušovaní zákonom chránených práv zo dňa 15.11.2017. V uvedenom oznámení poukázal na znenie právnej úpravy, ako aj namietané porušenie práv sťažovateľa a to podľa ustanovené z.č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok, ako aj ustanovení z.č. 153/2001 Z.z., o prokuratúre. Sťažovateľ je toho názoru, že trestný poriadok stanovuje procesný postup, ktorý je pre orgány činné v trestnom konaní a v súlade s ktorým je potrebné postupovať pri riešení podaného trestného oznámenia a tento nebol dodržaný...

Trestné oznámenie bolo podané v novembri 2014. Napriek uplynutiu vyše troch rokov od jeho podania, sťažovateľ ako poškodený nebol vylúchnutý, a zároveň mu nebolo doručené ani uznesenie podľa ust. § 197 ods. 3 Tr. poriadku, resp. oznámenie podľa ust. § 199 ods. 1 Tr. poriadku. Sťažovateľ je toho názoru, že touto nečinnosťou došlo k porušeniu z.č. 301/2005 Z.z., Trestný poriadok, ako aj z.č. 153/2001 Z.z., o prokuratúre.

V nadväznosti na Oznámenie sťažovateľa zo dňa 15.11.2017, Okresná prokuratúra Michalovce upovedomením zo dňa 30.11.2017 právnomu zástupcovi sťažovateľa oznámila, že jeho podanie odstúpila Generálnej prokuratúre SR, ktorá ho následne zaslala Krajskej prokuratúre Košice. Vo svojom stanovisku Krajská prokuratúra Košice konštatuje,

že postup orgánov prokuratúry pri odstúpení podania zo dňa 06.11.2014 na Okresný súd Michalovce bol dôvodný a správny...

Z čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom aj trestnoprávnej ochrany svojho konkrétneho práva u orgánov činných v trestnom konaní (obdobne napr. III. ÚS 58/00, III. ÚS 45/03). Z čl. 46 ods. 1 ústavy teda v rámci práva na inú právnu ochranu vyplýva aj právo sťažovateľa na trestnoprávnu ochranu. Jeho obsahom je oprávnenie, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho trestným oznámením, príp. ďalšími podaniami náležite zaoberali. K porušeniu tohto práva dochádza napr. vtedy, ak podania sťažovateľa ignorujú, alebo nevenujú im pozornosť zodpovedajúcu ich povinnostiam. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. Sťažovateľovi zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom zaoberali.

Trestný poriadok stanovuje presný postup, ako sú orgány činné v trestnom konaní povinné prijať a rozhodnúť o podanom trestnom oznámení, pričom tento postup je obligatórny. Zároveň, zo znenia právnej úpravy je zrejmé, že v konaní musí byť vydané rozhodnutie, proti ktorému sa v prípade potreby môže dotknutá osoba brániť. Napriek jednoznačnému zneniu právnej úpravy, v prípade podania trestného oznámenia zo strany sťažovateľa, tento postup dodržaný nebol. Sťažovateľ je toho názoru, že postúpenie trestného oznámenia do trestného spisu v už prebiehajúcim trestnom konaní nie je v súlade s vyššie uvedenou právnou úpravou, keďže samotný súd nerieši podané trestné oznámenia, ale rozhoduje až o podanej obžalobe. Rozhodnúť o podanom trestnom oznámení prislúcha len prokuratúre, resp. policajtovi a to postupom podľa § 197 ods. 1 alebo 2. Nevybavením oznámenia v súlade s vyššie uvedeným dochádza nielen k porušeniu ustanovení trestného zákona, ale aj samotného zákona o prokuratúre. Zároveň, nevybavením trestného oznámenia v súlade s právnou úpravou sa sťažovateľovi ako oznamovateľovi odníma účinná ochrana práv a právom chránených záujmov daných trestným poriadkom. Sťažovateľ je preto toho názoru, že postupom prokuratúry nie sú chránené jeho záujmy ako fyzickej osoby, čo priamo odporuje ustanoveniam zákona o prokuratúre.

... sťažovateľ podáva ústavnú sťažnosť smerujúcu proti postupu prokuratúry, ktorým sa trestné konanie natrvalo skončilo bez akéhokoľvek preverovania trestného oznámenia. Zodpovedné za tento postup sú Generálna prokuratúra SR a Krajská prokuratúra Košice, ako orgány dozoru a dohľadu nad ostatnými orgánmi činnými v trestnom konaní.“

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu v primeranej dobe podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry SR a Krajskej prokuratúry Košice porušené bolo.

2. Prikazuje sa, aby Generálna prokuratúra SR vo veci trestného oznámenia sťažovateľa zo dňa 06.11.2014 konala bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000 €, ktoré sú mu Generálna prokuratúra SR a Krajská prokuratúra Košice povinné spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov tohto konania v sume 325,42 €, sú mu Generálna prokuratúra SR a Krajská prokuratúra Košice povinné spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom príslušného orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

II. 1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

8. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

9. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom generálnej prokuratúry a krajskej prokuratúry, keďže jeho trestné oznámenie zo 6. novembra 2014 nebolo vybavené v súlade so zákonom, ale odstúpené Okresnému súdu Michalovce ako súčasť obhajoby sťažovateľa v jeho trestnej veci. Ide o trestnú vec, v ktorej bol sťažovateľ právoplatne odsúdený rozsudkom okresného súdu Michalovce sp. zn. 1 T 123/2014 z 30. apríla 2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 To 152/2016 z 22. mája 2017. Sťažovateľ sa o odstúpení predmetného trestného oznámenia dozvedel v rámci uvedeného trestného konania pred Okresným súdom Michalovce, avšak najneskôr nepochybne 15. novembra 2017, keď bolo vypracované jeho „*Oznámenie o porušovaní zákonom chránených práv*“ adresované Okresnej prokuratúre Michalovce, v ktorom popísal rovnaké skutočnosti a uviedol totožnú argumentáciu ako v podanej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. Sťažnosť však bola podaná elektronicky až 7. februára 2018, teda evidentne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Sťažnosť tak bola podaná v danej časti oneskorene, čo je dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

10. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú.

II. 2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

11. S poukazom na už uvedené skutočnosti v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keďže jeho trestné oznámenie zo 6. novembra 2014 bolo generálnou prokuratúrou po jeho posúdení odstúpené príslušnému súdu. Následne teda už generálna prokuratúra nemohla byť vo vzťahu k uvedenému trestnému oznámeniu nečinná.

12. Ústavný súd navyše poukazuje na to, že už stabilne judikoval, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni od okamihu vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, keď sa dotknutá osoba stáva procesnou stranou v konaní buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, III. ÚS 77/09). Z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) taktiež vplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff c. Spolková republika Nemecko z 27. 6. 1968, séria A, č. 7, s. 26 - 27, bod 19).

13. V širších okolnostiach veci je vhodné poukázať aj na právny názor ústavného súdu vyjadrený napríklad v jeho uznesení č. k. III. ÚS 121/2012-11 z 28. marca 2012, z ktorého vyplýva, že «V súvislosti s otázkou posudzovania zbytočných prietáhov vo veciach trestného obvinenia ústavný súd judikoval, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v trestnom konaní prípravnom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia. Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní navrhne podanie obžaloby alebo v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní navrhne iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (III. ÚS 123/07, IV. ÚS 210/04, II. ÚS 325/06).

Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06) týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pokiaľ ho namieta osoba, ktorá tvrdí, že v dôsledku protiprávneho konania jej bola spôsobená škoda, sa ustálila v tom, že taká osoba sa v rámci trestného konania vo veci bez vznesenia obvinenia (konkrétnej osobe) nemôže domáhať vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z neho robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných priet'ahov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (aj v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru).».

14. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2018